

EPISODE 1 DISIPPELSKAP

OVERSIKT OVER UNDERVISNINGEN

Dette kan om ønskelig kopieres opp og deles ut til deltakerne som en oversikt/oppsummering.

Intro v/ Anne Lin Bringaker Hynnekleiv

Alle har et livssyn, hvordan påvirker det oss?

Det kristne synet på sex er motkulturelt – hva betyr det? Hvorfor er det det?

Det kristne synet på sex handler ikke f.o.f. om bud og regler, men om relasjonen til Jesus.

Undervisning v/Thomas Neteland

Disippelskap er først og fremst et liv som skal leves. Jesus sier: Kom, følg meg.

- KOM - følg meg. Ikke skjerp deg, men kom, med all din bagasje. En invitasjon, ikke en belønning.
- FØLG etter Jesus, det er utfordringen, ikke bare *følg med* på ham.
- MEG: Etterfølgelse må skje med blikket festet på Jesus.
- Spørsmål om sex og samliv må møtes som disipler, som etterfølgere av livets arkitekt. Et grunnleggende premiss må være at vi tror at Gud er en GOD Gud og at hans veier for oss er GODE.
- Jesus er HERRE og vi er etterfølgere. Hvordan vet vi at Jesus er herre i livene våre? Kanskje først og fremst når vi er uenig med ham, men gir ham siste ordet likevel?
- Helt i kjernen av disippelskap ligger overgivelsen av vår trang til å bestemme hva som er rett og galt. Det å betvile Guds visdom er djevelens fremste taktikk, og har alltid vært menneskets største fristelse.
- Den som holder fast på egne definisjoner på rett og galt har først kjøpt løgner om at Guds definisjon ikke vil lede til dyp og hel tilfredsstillelse. Å være disippel er å gi Jesus definisjonsmakten over hva som er rett og galt, sunt og sant.
- Matteus 16, 24-26 Om å ta sitt kors opp og følge Jesus
- Jesus har ikke forlatt oss «som foreldreløse barn», men gitt oss sin Hellige Ånd til hjelp. Johannes 14,16-18.

Avslutning

Rundt Jesus er det plass til alle slags folk. Det er plass til hele livet – slik det er.

Han jobber med oss, og vårt ansvar er å bli hos ham - alltid.

Det kristne livet handler om å la seg invitere inn i den treenige Guds fellesskap, bli værende der og bli formet av ham som elsker oss mer enn vi kan fatte.

FORSLAG TIL SAMTALESPØRSMÅL

Velg hvilket spørsmål dere vil starte med og hvilke dere vil ta med. Det er ikke et mål å komme gjennom alle spørsmålene!

1. Hva stoppet dere opp ved i dagens samling? Var det noe som var vanskelig å forstå? Lærte dere noe nytt? Reagerte dere på noe?
2. «Kom, følg meg», sa Jesus til disiplene sine. Hvilke tanker og følelser tror dere dette vakte hos disiplene? Hvordan opplever dere det i dag?
3. Tenk litt hver for dere på en person som er et forbilde for deg som en etterfølger av Jesus. Del med de andre hvorfor du ser på ham eller henne som et forbilde.
4. «Disippelskap er et liv som skal leves», sa Thomas. Hvordan kan dette se ut i hverdagen **din**?
5. Thomas sier noe om utfordringene ved å gi fra seg bestemmelsesretten over rett og galt. Hva tenker dere at det betyr å ha Jesus som Herre?
6. Et Bibelspørsmål: Les 2 Tim 1, 8-9. Hva står det her om grunnlaget for å være disippel?

Forslag til en bønn å be: «Jesus, takk for at du inviterer oss til å følge deg. Takk for at du er glad i oss, og gir oss Den Hellige Ånd til hjelp. Vi vil ha deg som herre i våre liv. Vis oss hva som er rett å se, tenke og gjøre. Amen.

AKTUELLE PROBLEMSTILLINGER

Kommentar til Intro: Kollisjon mellom ulike virkelighetsforståelser

Et tradisjonelt kristent syn på seksualitet, kjønn og identitet oppfattes i dag ofte som kontroversielt og kan skape diskusjoner og motforestillinger. Derfor starter denne videoen med å si noe om viktigheten av å være klar over at vi alle formes av et livssyn og kulturens oppfatninger av hva som er godt og vondt, sant og usant. Hva preger den kulturelle påvirkningen vi er utsatt for på dette området? Er vi og andre bevisst på hvilke briller vi selv ser verden gjennom?

Tanken med innledningen er også å formidle at det ikke er noe unikt at den kristne seksualmoralen står i et motkulturelt forhold til samtiden og vekker reaksjoner. Slik har det vært opp gjennom historien. Den gresk-romerske verden, som var den virkeligheten de første kristne levde i, stod i et sterkt motkulturelt forhold til Bibelens veiledning. Se en nærmere beskrivelse av denne virkeligheten i punktet til episode 4 Homofilt samliv: [Hva visste Paulus om homofili?](#)

Bestemmelsesretten over eget liv

Det er viktig å være oppmerksom på at noen kan høre det som blir sagt om å overgi bestemmelsesretten i eget liv som noe de skal overgi til andre mennesker, f.eks. til kristne ledere. Slik er det selvsagt ikke, og det kan i noen sammenhenger være viktig å presisere det. Det er klokt å lytte til modne åndelige ledere, men det er ikke andre mennesker som til syvende og sist skal ha bestemmelsesretten over livet, men Jesus. Og da er det Bibelen vi skal lede mennesker til. Si noe om at det er lov å være uenig med ledernes synspunkter og at alle spørsmål er velkomne gjennom denne serien. Men som Jesu disipler utfordres vi til å gi Jesus retten til å bestemme hva som er rett og galt, sannhet og løgn. Derfor er det viktig å oppfordre deltakerne til å lese Bibelen selv.

Bibeltolkning

Noen har en holdning til Bibelen at det er umulig å vite hva den sier, den kan tolkes på forskjellige måter og folk kommer fram til helt ulike svar på viktige spørsmål. Tanken om at Bibelen skulle være umulig å tolke, er det viktig å imøtegå. Hvorfor skal en bibeltekst være vanskeligere å forstå enn andre tekster? Er det heller slik at mange synes den er for utfordrende, og derfor ikke ønsker å forholde seg til det som faktisk står? Og isteden legger inn sine egne synspunkter? Det er rimelig å tenke at når Gud har et budskap han vil gi til menneskene, så har han formidlet det på en måte som gjør det mulig å forstå.

Hvis vi skal yte en bibeltekst rettferdighet, er det noen enkle tolkningsregler som det går an å ta fram:

1. Det som står i GT, må leses i lys av det som står i NT. GT er løfter og profetier om Messias, som Jesus oppfylte ved sitt komme. Apostlene tolket GT i lys av Jesu liv, død og oppstandelse. Det er det som gjentas i NT, som er forpliktende for oss.
2. Enkelttekster må leses i lys av sammenhengen den står i, løsrevne bibeltekster kan brukes til mye rart.
3. En tekst må forstås ut fra den historiske sammenhengen det ble sagt inn i. Hva mente Jesus og apostlene den gangen de sa det, eller skrev til menighetene?
4. Uklare tekster må ses i lys av klare tekster som omhandler samme tema. Alle tekster må leses i lys av evangeliet om Jesus, som er Bibelens sentrum.

5. En tekst kan ikke bety det motsatte av det som står. Hvis noen hevder det, er det grunn til å bli mistenksom på at det handler om en omtolkning av teksten.

De som ønsker å fordype seg mer i bibeltolkning, kan lese mer under fordypningsstoffet. I tillegg kommer vi til å kommentere aktuelle problemstillinger knyttet til bibeltolkning under enkelte av episodene.

FORDYPNINGSTOFF

Bibelsyn - hvilken autoritet har Bibelen?

Hvordan vi forholder oss til Bibelens undervisning om seksualitet, handler både om bibelsyn og om bibeltolkning. Vi skal derfor se litt nærmere på hva som menes med bibelsyn.

Bibelsyn handler om hvilken autoritet vi gir de bibelske tekstene i våre liv. I hvilken grad er Bibelen forpliktende for oss i dag? Vi som står bak denne videoserien, står sammen om den beskrivelsen av Bibelens autoritet som finnes i Lausannepakten. Lausannepakten er et teologisk grunnlagsdokument som har samlet evangeliske kirker og misjonsorganisasjoner over hele verden omkring en felles forståelse av Bibelen og misjon siden 1974.

I [Lausannepakten](#) står det blant annet:

Vi fastholder både Det gamle- og Det nye testamentets guddommelige inspirasjon, sannhet og autoritet. I sin helhet er disse skrifter det eneste skrevne Guds ord, uten feil i alt det slår fast og den eneste ufeilbarlige norm for lære og liv

Tre sentrale punkter kan trekkes ut av dette avsnittet. Bibelsyn handler om Bibelens **inspirasjon**, **sannhet** og **autoritet**. Vi tror at Bibelen er inspirert av Den hellige Ånd, slik Paulus beskriver det i 2 Tim 3,16-17: *Hver bok i Skriften er innblåst av Gud og nyttig til opplæring, tilrettevisning, veiledning og oppdragelse i rettferd, så det mennesket som tilhører Gud, kan være fullt utrustet til all god gjerning.* Det betyr ikke at Gud dikterte de bibelske forfatterne hva de skulle skrive, men de var «drevet av Den hellige Ånd», slik Peter beskriver det i 2 Pet 1,21. Nøyaktig hvordan det skjedde vet vi ikke. Vi tror at Gud har hatt hånd om prosessen slik at Bibelen er Guds ord helt og fullt, samtidig som det ble skrevet ned av mennesker med forskjellig kunnskap og personlighet. *I sin helhet er disse skrifter det eneste skrevne Guds ord, uten feil i alt det slår fast og den eneste ufeilbarlige norm for lære og liv.*

Sannhet er et vanskelig ord i dagens samfunn. Sannheten framstilles som relativ og subjektiv, noe den enkelte selv må bestemme hva er. Det avvises i stor grad at det finnes en objektiv sannhet utenfor mennesket som er gyldig for alle mennesker til alle tider. Men Jesus presenterer seg som en slik evig sannhet i Joh 14,6: *Jeg er veien, sannheten og livet. Ingen kommer til Far ved meg.* Og i Joh 17 ber han slik: *Jeg har gitt dem ditt ord. (...) Hellige dem i sannheten, ditt ord er sannhet. (v.14 og 17)* Jesus slår her fast at Guds ord er sannhet. Bibelen er ikke en lærebok i naturvitenskap eller biologi, men har guddommelig autoritet innenfor alle områder som har med hvem Gud er å gjøre, hva han har gjort for å frelse oss, og hvordan han vil at vi skal leve våre liv.

Dersom Bibelen er innblåst av Gud og taler sannhet, er det logisk at den også har **autoritet** i våre liv. Når Skaperen selv taler, må skapningen lytte og bøye seg. Da er det ikke opp til den enkelte av oss hva vi vil ta til oss og hva vi vil avvise. Vi kalles som Jesu etterfølgere til å lytte og gå den veien han har vist oss i sitt ord.

Vi tror at Guds ords sannhet står over alle kulturer. Mange sier at vi i dag har større innsikt i mange forhold som de bibelske forfatterne ikke kjente til, og at vi derfor må nytolke tekstene i lys av vår samtid og kultur. Det er sant at de bibelske tekstene alltid må tolkes inn i enhver ny tid og kultur. Men en tolkning må alltid være tro mot det forfatteren av de bibelske skriftene opprinnelig har ment. Den kan ikke si det motsatte av det bibelteksten sier, for å tilpasse seg den kulturen vi lever i.

Sannheten er gyldig til alle tider og forandrer seg ikke, fordi Gud og Guds vilje ikke forandrer seg. Derfor handler bibelsyn og bibeltolkning om å forstå hva de bibelske forfatterne har ment og handle etter det.

Bibeltolkning - viktige tolkningsprinsipper

Vi må erkjenne at ingen av oss klarer å møte bibeltekstene med et nøytralt eller objektivt utgangspunkt. Vi farges av det vi har med oss i bagasjen og har lett for å se etter det vi vil se, og overse det som ikke passer med vår egen forståelse. Men det betyr ikke at det er opp til hver enkelt å legge det inn i teksten som en selv ønsker. Et viktig tolkningsprinsipp er å lete etter hva forfatteren av teksten opprinnelig har ment å si. Vi må lese bibeltekstene ut fra den tid og kontekst de ble skrevet i og hva som er forfatterens anliggende, og så spørre hva tekstene betyr for oss i dag.

Forskjellen mellom GT og NT

Evangeliske kirker har alltid hatt som utgangspunkt at vi må lese de uklare tekstene i Bibelen i lys av de klare, og se enkeltvers i lys av helheten i Bibelen. Bibelen selv forteller oss for eksempel at ikke alle tekster er like viktige. Bibelen har et sentrum som alt annet må forstås i lys av, og det er Jesus Kristus selv. Jesus selv leste GT slik: *Hadde dere trodd Moses, hadde dere også trodd meg. For det er meg han har skrevet om* (Joh 5,46). Jesus sier med andre ord at han selv er nøkkelen til å forstå de gamle skriftene.

Etter at Jesus kom, er en ny frelseshistorisk epoke startet. GT og NT står ikke i motsetning til hverandre, men representerer to tidsepoker i frelseshistorien. Den nye pakt med Jesus avløste den gamle pakt med dens bud og forskrifter. GTs mange bud regler gjelder derfor ikke lenger for oss som tror på Jesus. Bare den etiske veiledningen som gjentas og bekreftes i NT, er gyldig for oss.

Men det løser ikke alle problemer. Fortsatt diskuterer både teologer og lekfolk hva i NT som er forpliktende for oss i dag og hva som ikke er det. Alle forholder seg til noe i Bibelen som forpliktende og lar andre ting være uforpliktende. For eksempel spiser de fleste kristne blod, selv om det blir forbudt i GT, jf. 3 Mos 7,26 og også i Apg 21,25. Vi pålegger heller ikke kvinner å be med tildekket hode, selv om Paulus sa det. Hvordan kan vi avgjøre hva som er tidsbestemt og hva som er forpliktende for oss i dag?

Tekstens egen begrunnelse

Tekster må leses i sin sammenheng, og vi se hvordan forfatteren begrunner det han sier, hva som er hans anliggende. Det er viktig i all teksttolkning. Når det gjelder forbudet mot å spise blod eller påbudet om å bære hodetørkle, er argumentasjonen at de kristne ikke skulle støte jødene (ved å spise blod) eller hva som var god skikk og bruk i menigheten (å bruke hodetørkle). Ut fra begrunnelsen kan vi da slutte at dette er tidsbestemt og ikke nødvendigvis noe gjelder for oss i vår kultur i dag.

Når det gjelder spørsmål om seksuell atferd, pengegriskhet, løgn, fyll og andre forhold som angår vår etiske livsstil, så har Bibelen en helt annen begrunnelse og argumentasjon. Jesus sier:

Det som går ut fra mennesket, det gjør mennesket urent. For innenfra, fra menneskehjertet, kommer de onde tankene: hor, tyveri, mord, ekteskapsbrudd, pengejag, ondskap, svik, utskeielser, misunnelse, spott, hovmod, vettløshet. Alt dette onde kommer innenfra og gjør mennesket urent. (Mark 7, 20-23)

Her ser vi at Jesus henviser til de ti bud som noe som fortsatt er forpliktende for oss. Her er i Bibelen et samlebegrep for all form for seksuell aktivitet som skjer før eller utenfor ekteskapet. Jesus omtaler dette blant mange andre synder som ondt, som noe som bryter med Guds vilje og gjør mennesket urent.

Når Paulus tar opp de samme etiske temaene i 1. Korinterbrev, viser heller ikke han til skikk og bruk, men til at det er en fare for at vi kan bli satt utenfor Guds rike hvis vi fortsetter å leve slik og ikke omvender oss.

Vet dere ikke at de som gjør urett, ikke skal arve Guds rike? Ta ikke feil! Verken de som lever i hor, avgudsdyrkere, ekteskapsbrytere eller menn som ligger med menn eller lar seg bruke til dette, verken tyver, pengegriske, drukkenbolter, spottere eller ransmenn skal arve Guds rike. Slik var noen av dere en gang. Men nå er dere blitt vasket rene, dere er blitt helliget, ja, rettferdige for Gud i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd. (1 Kor 6,9-11)

Det er med andre ord begrunnelsene som avgjør at denne etiske veiledningen er forpliktende for oss. En etisk livsstil som Jesus og apostlene viser til som brudd på Guds vilje og noe som fører oss bort fra Gud, er forpliktende for Guds menighet til alle tider.

RESSURSER

<https://bibleinoneyear.org/en/> En bibelapp som gir hjelp til å gå gjennom Bibelen på ett år, enten i en forkortet ungdomsversjon eller hele Bibelen.

Litteratur

Håversen, Jon Romuld og Hinderaker, Bjørn (red): *Grill en kristen. Om Bibelen*. Veritas forlag, 2020.

Peterson, Eugene H: *Lang lydighet, disippelliv i en øyeblikkskultur*. Luther Forlag, Oslo 2010

Søvik, Oddvar: *Følg meg. Om å være Jesu disippel i dag*. Proklamedia, 2020

Tveitereid, Knut: *En helt overkommelig Bibel*, Bibelselskapet, 2012

Tveitereid, Knut: *Jesus – overkommelig og ubegripelig*, Bibelselskapet, 2017